

The Project Gutenberg eBook of Nenä, by Nikolai Vasilevich Gogol

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Nenä

Author: Nikolai Vasilevich Gogol

Release date: July 4, 2016 [EBook #52496]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK NENÄ ***

Produced by Tapio Riikonen

NENÄ

Kirj.

Nikolai Gogol

Suomennos,

Helsingissä, K. E. Holm'in kustantama, 1883.

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

I.

Huhtikuun 25 päivänä oli Pietarissa harvinaisen kummallinen tapaus. Kotonaan Vosnesenskoi kadun varrella heräsi eräänä aamuna jokseenkin varhain kuuman leivän hajusta parturi Ivan Jakovlevits (hänen sukunimensä on unohtunut); eipä katutaulussakaan ole muuta kuin saippualeukaisen hevostmiehen kuva ynnä kirjoitus: "myöskin lasketaan verta". Kohotettuaan hiukan päätään huomasi hän, että hänen kahville harras vaimonsa — arvoisa rouva — otti juuri uunista paistuneita leipiä.

"Tänään en minä, Praskovja Osipovna, huoli kahvista laisinkaan", sanoi Ivan Jakovlevits. "Minun mieleni tekee sen sijaan kuumaa leipää sipulin kanssa." (Se on: Ivan Jakovlevits olisi kyllä tahtonut molempia, mutta hän tiesi, että oli aivan mahdoton vaatia kahta asiaa yht'aikaa, sillä Praskovja Osipovna ei voinut laisinkaan semmoista kärsiä.)

"Antaa hänen hullun syödä leipää; eipä minulle sitä tarvis ole", ajatteli vaimo itsekseen, "jääpihän minulle kahvia sen enemmän", ja heitti yhden leivän pöydälle.

Säädyllisyyden vuoksi veti Ivan Jakovlevits, paitasillaan kun oli, hännystakin ylleen ja istahdettuaan pöydän ääreen, riputti leivälle suoloja, toi kaksi sipulin pumppua, otti veitsen käteensä ja rupesi totisen näköisenä leikkaamaan leipää. Jaettuaan leivän kahteen puoliskoon, katsahtaa hän sen keskustaa — ja kummastukseksensa huomaa jotain valkeata. Ivan Jakovlevits kaivoi vähän veitsen kärjellä, koetti sormellaan: "Sitkeätä!" sanot hän itsekseen. "Mitähän tuo lienee?" Hän pisti sormensa, veti ulos — nenä! — — Ivan Jakovlevits laski kätensä, hieroi silmiään, koetti uudestaan: "nenä, totta tosiaan!" Näyttipä se tutultakin. Kauhu ilmaantui Ivan Jakovlevitsin kasvoille. Tämä kauhu ei kumminkaan ollut mitään sen kiukun rinnalla, mikä hänen vaimonsa valloitti.

"Keltä sinä, peto, nenän olet leikannut?" tiuskasi tämä vimmoissaan. "Lurjus, juoppo! Mimmainen rosvo! Johan minä kolmelta ihmiseltä olen kuullut, että sinä partaa ajellessasi häärit nenän ympärillä tuskin kärsittäväällä ahneudella."

Ivan Jakovlevits ei enää ollut elossa, eikä kuollutkaan. Hän oli tullut siihen päätökseen, ettei tämä nenä ollut kenenkään muun kuin kollegi-assessorin Kovalev'in nenä, jonka partaa hän ajeli joka sunnuntaina ja keskiviikkona.

"Kuules, Praskovja Osipovna! Minä panen tämän nenän rievun sisään ja asetan tuonne nurkkaan; antaa sen loikoa siellä vähän aikaa. Kyllä minä sitten sen korjaan."

"En tahdo kuulla siitä puhuttavankaan! Minäkö antaisin huoneessa olla leikatun nenän?... Kuivunut raato! Osaat vaan partaveistä hihnaan hivuttaa, mutta tulet pian kykenemättömäksi koko virkaasi toimittamaan, heittiö, kelvoton! Että minä sitten saisin sinun tähtesi oikeudessa vastata?... Vie pois se täältä, pois! Vie minne tahansa, ett'en minä tietäisi haisuakaan siitä! Likaturpa, aasi!"

Ivan Jakovlevits seisoikin halolla päähän lyötynä. Tuumaili, ajatteli — eikä tiennyt mitä ajatella.

"Hiisi sen tietää, miten tässä on käynyt", mutisi hän viimein kaapaisten kädellään korvantaustaa, "lienenkö minä ollut humalassa, vai enkö, sitä en totta tosiaan voi varmaan sanoa. Siltä näyttää, että tässä on jotain tavatonta. Sillä leipä — siinä ei mitään sen kummempaa, vaan nenä — siinäpä arvoitus. En, en käsitä laisinkaan!" Ivan Jakovlevits vaiken. Ajatus, että poliisi ehkä löytää häneltä nenän, todistaa hänet syylliseksi, saattoi miehen aivot sekasin, hänen silmiinsä haamoitti jo somasti hopealla koristettu kaulus, miekka... ja hän vapisi kiireestä kantapäähän. Vihdoin viimeinkin sai hän käsiinsä alusvaatteensa, saappaansa, puki ylleen kaiken tuon "joutavan" ja Praskovja Osipovnan tuskastuttavien saarnojen saattamana läksi kadulle riepuun kääritty nenä kourassa.

Hän tahtoi pistää sen jonnekin kenenkään huomaamatta: joko portin patsaan juurelle tahi jollain tapaa muka vahingossa pudottaa sen kadulle, samalla suikahtaen itse syrjäkadulle. Kaikeksi onnettomuudeksi sattui vastaan tulemaan joku tuttava, kysellen: "Minne menet?" tahi "Kenen partaa näin varhain ajelemaan?" niin ett'ei Ivan Jakovlevits mitenkään saanut sopivaa hetkeä. Jopa hän kerran pudottikin nenän maahan, mutta kaukaa jo osoitti eräs vartija kepillään hänelle, älähtäen: "Nosta ylös, sinä pudotit jotain!" ja Ivan Jakovlevitsin täytyi kuin täytyikin nostaa nenä maasta ja pistää uudestaan taskuunsa. Hän vaipui yhä suurempaan epätoivoon, koska ihmisiä rupesi yhä enemmän vilisemään kadulla sen mukaan kuin makasinit ja puodit avattiin.

Hän päätti mennä Iisakin sillalle tuumaellen eikö hänen sieltä onnistuisi jollakin viekkauksella pudottaa se Nevaan... Mutta ansaitsenpa moitetta siitä, etten tähän saakka ole virkkanut mitään Ivan Jakovlevitsista, tuosta monessa suhteessa arvoisasta miehestä.

Ivan Jakovlevits oli, niinkuin kaikki jollaiset venäläiset käsityöläiset, kauhea juoppo, ja vaikka hän ajelikin joka päivä muitten leukoja, oli hänen omansa aina ajelematonna. Hännystakki oli hänellä (Ivan Jakovlevits ei pitänyt koskaan yllään päällystakkia) kirjava, toisin sanoen se kyllä oli musta, mutta täynnä tummankeltaisia ja harmaita pilkkuja; kaulus kiiltävä; vaan kolmen napin sijalla rippuivat ainoastaan rihmat. Ivan Jakovlevits oli oikea syynikkiläinen, ja kuu kollegi-assessori Kovalev tapansa mukaan partaa ajeltaessa hänelle sanoi: "Sinun kätesi, Ivan Jakovlevits, haisahtavat jollekin!" niin Ivan Jakovlevits vastasi kysymykseen: "Millepä ne haisahtaisivat?" "En tiedä, veikkonen, mutta haisevatpa vaan", sanoi kollegi-assessori, ja Ivan Jakovlevits, nuuskaa otettuaan, saippuointi häneltä palkaksi tästä leuan ja ylähuulen, korvantaustan ja leuanaluksen, sanalla sanoen — mistä häntä vaan halutti.

Olipa tämä arvoisa porvari jo Iisakin sillalla. Hän katsahti ensin ympärilleen, kumartui käsipuun ylitse

muka tirkistääkseen sillan alle tokko siellä paljo kaloja uiskenteli, ja pudotti varovasti rievun nenän kanssa. Hänestä tuntui ikäänkuin kymmenen puntaa olisi harteilta vierähtänyt: Ivan Jakovlevits oikein naurahti. Sen sijaan, että olisi virkamiesten leukoja mennyt ajelemaan, käänsi hän askeleensa laitokseen, jonka oven päällä oli sanat: "Syötävää ja teetä", pyytääkseen lasillisen totia, kun hän äkkiä hoksasi sillan päässä seisovan, ylevän näköisen kvartaalin-tarkastajan [korkeampi poliisivirkamies] leveine poskipartoineen, kolmikulmaisine hattuineen ja miekkoineen. Hän jähmettyi; samassa tarkastaja viittasi hänelle sormellaan ja lausui: "Tuleppas tänne, ystävänä!"

Ivan Jakovlevits tunki puvun ja, otettuaan jo kauempana patalakin päästään, astui varovasti hänen luokseen lausuen: "Olkaa terveenä, teidän ylhäisyytenne!"

"Oi, ei tässä ole puhe, veikkonen, ylhäisyydestä — sanoppas, mitä sinä teit tuolla sillalla?"

"Jumal'avita, herra, kävin partoja ajelemassa ja katsahdin vaan, juokseekeo virta kovasti."

"Valehtelet, valehtelet! Etpä sillä pääse. Vastaappas vaan."

"Minä olen valmis ajelemaan teidän armollisuutenne partaa kahdesti, vaikkapa kolmesti viikossa vastustelematta", vastasi Ivan Jakovlevits.

"Äläppäs nyt, veikkonen! Ne ovat loruja vaan. Minulla on kolme parranajajaa ennestään, ja pitävätpä sitä suurena kunnianaankin. Mutta sanoppas nyt vaan, mitä sinä siellä teit?"

Ivan Jakovlevits vaaleni... Tähän haihtui kokonaan tapausten juoksu hämärään, eikä ole mitään tietoa siitä, kuinka sitten kävi.

II.

Kollegi-assessori Kovalev heräsi jotensakin varhain ja päästi huuliltaan äänen örrr!... jonka hän aina teki herätessään, voimatta itsekään selittää minkätähden. Hän nousi istualleen, käski tuoda itselleen pienen, pöydällä seisovan peilin. Hän tahtoi katsoa näpykkää, joka eilisiltana oli noussut hänen nenälleen; mutta suurimmaksi kummastukseksien huomaa hän, että nenän sijalla on ihan tasainen paikka! Säikähtyneenä käski Kovalev tuoda itselleen vettä ja hieroi pyyhliniinalla silmiänsä: "totta tosiaan, ei ole nenää laisinkaan!" Hän rupesi hapuroimaan käsillään tullakseen vakuutetuksi, ett'ei hän nähnyt unta; näyttää siltä, kuin hän todellakin olisi valveilla! Kollegi-assessori hyppäsi vuoteeltaan, kaappasi kädellään — ei ole nenää!... Hän käski heti paikalla tuoda vaatteensa ja läksi kiireimmiten ylipoliisimestarille.

Sillä välin täytyy puhua hiukan Kovalev'ista, jotta lukija voisi nähdä, mitä lajia tämä kollegi-assessori oikeastaan oli. Kollegi-assessoreja, jotka tiedoillaan tämän arvonimen hankkivat, ei saa laisinkaan verrata niihin kollegi-assessoreihin, jotta siksi tulivat Kaukasossa. Nämät ovat kaksi aivan eri lajia. Oppineet kollegi-assessorit... Tämä Venäjä on kumminkin sellainen kummallinen maa, että jos sanot jotain yhdestä kollegi-assessorista, niin kaikki kollegi-assessorit Riiasta Kamtschatkaan saakka ottavat sen itseensä; se tietääkin kaikista nimityksistä ja arvonimistä. Kovalev oli kaukaasialainen kollegi-assessori. Hänellä oli tämä arvonimi ollut vasta kaksi vuotta; sentähden hän ei voinut sitä hetkeksikään unhottaa; mutta lisätäkseen kiitollisuuden tunnetta itseensä, hän ei koskaan kollegi-assessoriksi itseään nimittänyt, vaan aina majuriksi.

"Kuuleppas eukkoseni", puhui hän tavallisesti kohdatessaan kadulla muijan, jolla maniskoja oli kaupan, "tuleppas luokseni kotiini; asuntooni on Sadovoi-kadun varrella, kysy vaan: asuuko täällä majuri Kovalev, niin sinulle näyttää sen kuka tahansa." Jos hän taas kohtasi jonkun kaunottaren, niin antoi hän sen lisäksi salaisen viittauksen, lisäten: "Kysy vaan, kaunokaiseni, majuri Kovalev'in kortteeria." Tämänpä tähden mekin rupeamme tästä lähtien tätä kollegi-assessoria majuriksi nimittämään.

Majuri Kovalev'illa oli tapana kävellä joka päivä Nevskin prospektilla. Hänen maniskansa kaulus oli aina erinomaisen puhdas ja kiiltävät. Poskiparrat olivat hänellä semmoiset, jommoisia nytkin saa nähdä läänin- ja piirikunnanmaamittareilla, arkkitekteilä ja rykmentin lääkäreillä, samoin kaikellaisilla virkamiehillä ja ylimalkaan kaikilla miehillä, joilla on pulleat punaset posket ja jotka erittäin hyvin pelaavat "bostonia"; nämä poskiparrat menevät poskien keskitse suoraan nenään asti, Majurilla riippui kellon perissä suuri tukku karneooli-sinettejä, vaakunoita ja semmoisia, joihin oli piirretty: keskiviikko, tuorstai, maanantai y.m. Majuri Kovalev oli tullut Pietariin asioille, suoraan sanoen — etsimään itselleen sopivata paikkaa: jos onnistuisi niin vaikkapa virkaatoimittavan kuvernörin, joll'ei — tuomarin

virkaa, jossain näkyvämmässä piirikunnassa. Eipä majurilla ollut mitään naimisiin menoakaan vastaan, mutta ainoastaan sillä ehdolla, että morsianta seuraisi kolme sataa tuhatta ruplaa myötäjäisiä. Tästäpä lukija voi itse päättää mimmoinen oli tämän majurin tila, kun hän huomasi jotensakin kovan ja säännöllisen nenänsä sijassa tasaisen, sileän syvennyksen.

Ikäänkuin onnettomuudeksi ei näkynyt kadulla yhtään vosikkaa ja hänen täytyi, kietouduttuansa päällysnuttuunsa, peitettyään kasvonsa liinalla, mennä jalkasin, teeskennellen, että hänen nenänsä vuosi verta. "Mutta jospa se näytti vaan minusta siltä; ei se voi olla mahdollista, että nenä omin päinsä katoaisi", ajatteli hän, astuen tahallaan kahvilaan katsoakseen peiliin. Onneksi ei kahvilassa ollut ketään; pojat lakasivat lattioita ja asettelivat tuoleja paikoilleen; muutamat kantoivat silmät unisina tarjottimilla kuumia piirakoita; pöydillä ja tuoleilla levisivät siellä täällä eiliset kahvilla valetut sanomalehdet. "No Jumalan kiitos, ei ole ketään", mutisi Kovalev, "nytpä saapi tarkastella". Hän meni peläten peilin luo ja katsahti: "Piru vieköön, tämä on hävytöntä", lausui hän sylkäisten; "vaikkapa edes jotain olisi nenän sijalla, vaan kun siinä ei ole mitään!"

Harmistuneena huulta purren läksi hän kahvilasta ja päätti vasten tavallisuutta olla keneenkään katsomatta ja kellekään hymyilemättä. Äkkiä jäi hän aivan kuin naulatuksi seisomaan erään talon ovelle; hänen kasvoissaan liikkui selittämätön asia: käytävän eteen seisattuivat umpivaunut; ovi aukeni ja ulos hyppäsi kyyryselkäinen herra virkanutussa ja juoksi rappuja ylös. Kuinka suuri Kovalevin kauhu ja hämmästys oli, kun hän hoksasi, että tuo oli — juuri hänen nenänsä! Tämän tavattoman seikan tähden huomasi hän silmänsä pimenevän; päättipä kumminkin, vavisten niinkuin haavanlehti, odottaa, käyköön sitten miten tahansa, kunnes tuo palaisi vaunuihinsa. Parin minutin päästä nenä todella palasikin. Hänellä oli yllä kullalla koristettu, pystykauluksinen virkatakki, jalassa säämyskäiset roimahousut, miekka vyöllä. Töyhtöhatusta oli helppo huomata, että hänellä oli valtioneuvoksen arvo. Kaikesta saattoi päättää, että hän aikoi juuri aamutervehdykselle. Hän katseli kummallekin puolelle, huudahti ajurille: "Annas tänne!" astui vaunuihin ja läksi.

Onneton Kovalev oli vähällä menettää järkensä. Hän ei tiennyt mitä hänen oli ajattelemisenkaan moisen tapauksen johdosta. Mitenkä se totta tosiaan olikaan mahdollista, että nenä, joka eilen vielä oli hänellä tuossa poskien välissä, ei voinut ajaa, eikä kävellä, nyt oli saanut virkatakin yllensä! Hän juoksi vaunujen jälestä, jotka onneksi eivät vierineetkään kauas, vaan seisattuivat Gostinnoi dvor'in eteen [oikeastaan vieraspiha; suuri ryhmä makasiineja ja kaupapuoteja]. Hän juoksi sinne, tunkeutui läpi joukon kerjääjä-ämmiä, joitten kasvot olivat peitetyt hunnuilla, mihin vaan silmiä varten oli kaksi aukkoa jätetty, tuon joukon, jota hän ennen niin kovasti oli pilkannut. Kansaa ei ollut paljo. Kovalev huomasi olevansa niin suuresti hämmennyksissään, ett'ei hän kyennyt vakavasti aprikoimaan, ja etsi silmillään tuota herraa joka taholta. Vihdoin äkkäsi hän hänen seisovan erään puodin edessä. Nenän kasvot olivat kokonaan pystykauluksen takana piilossa, ja hän katseli syviin ajatuksiin vaipuneena jotakin esinettä.

"Kuinkahan minä lähenisin häntä?" arveli Kovalev. "Kaikesta — virkanutusta, hatusta — näkyy, että hän on valtioneuvos. Piru ties miten tässä on tehtävä!"

Hän alkoi yskiä hänen takanaan; mutta nenä ei vaan muuttanut hetkeksikään asentoansa.

"Armollinen herra", sanoi Kovalev sisällisesti pakoittaen itseään rohkeuteen, "armollinen herra..."

"Mitä tahdotte?" sanoi nenä kääntyen.

"Minua kummastuttaa, armollinen herra... minusta näyttää. Teidän pitäisi tietää oma paikkanne. Ja nyt minä löydän teidät... missä?... Ajatelkaahan..."

"Suokaa anteeksi, minä en käsitä mistä te puhutte", lausui nenä. "Selittäkää asianne!"

"Mitenkä minä hänelle selittäisin!" ajatteli Kovalev ja, rohkaisten itsensä, alkoi: "Tosin kyllä, minä... muuten, minä olen majuri. Myönnättehän, etten minä mitenkään saata ilman nenää olla. Joku tuommoinen kaupittelija-akka, joka Vosnesenskoi-sillan luona puhdistettuja appelsiineja myypi, voi kyllä istua nenätönnä; mutta kun ottaa huomioon, että... sitä paitsi, ollessani tuttava useissa paikoissa naisten kanssa: Tschehtirev'in, valtaneuvoksen rouvan, ja muitten.... Päättäkää itse... minä en tiedä armollinen herra (tämän sanottuaan Kovalev kohotti hartioitaan) suokaa anteeksi... jos tämä soveltuu velvollisuuden ja kunnian lakeihin... Te voitte itse ymmärtää..."

"En totta tosiaan ymmärrä sanaakaan", vastasi nenä. "Selittäkää paremmin."

"Armollinen herra", sanoi Kovalev, muistaen oman arvonsa, "minä en tiedä kuinka minä ymmärtäisin teidän sananne. Tässä on, luullakseni, koko asia aivan selvä... Vai tahdotteko te...? Olettehan te — minun oma nenäni!"

Nenä katsahti majuriin, ja hänen kulmansa rypistyivät.

"Te erehdytte, arvoisa herra: minä olen aivan erityinen henkilö. Muuten meidän välillämme ei voi olla mitään lähempää yhteyttä. Teidän virkaatekevän nuttunne napeista päättäen kuulutte te aivan toiseen säätyyn." Tämän sanottuaan käänsi nenä selkensä.

Kovalev hämmentyi kokonaan tietämättä mitä tehdä ja mitä ajatellakaan. Silloinpa kuului miellyttävä naisvaatteiden sohina: lähestyi ijäkäs nainen, kiireestä kantapähän pitseillä koristettu, ja hänen perässään solakka neitonen erittäin miellyttävästi pukeutunut valkeihin varrenmukaisiin vaatteisiin, päässä keltanen hattu, keveä kuin voileipä. Heidän taakseen seisattui, nuuskarasiaansa avaten, pitkä heitukka pitkine poskipartoineen, kaulassa koko tusina kauluksia.

Kovalev astui lähemmäs, veti esiin maniskansa patisti-kauluksen, korjasi kiiltävissä perissä rippuvat sinetit ja hymy huulilla vilkuen kummallekin puolelle, käänsi koko huomionsa tuohon hentoon naiseen, joka keväisen kukan keveydellä nyykäytteli päätään ja vei otsalleen valkean, melkein läpinäkyvän kätensä. Hymy Kovalev'in kasvoissa tuli yhä suuremmaksi, kun hän hatun alta näki ympyriäisen loistavan valkean leuan ja osan poskea kevään ensiruusun varjostamana; mutta äkkiä hypähti hän taaksepäin ikäänkuin olisi polttanut itsensä. Hänelle johtui mieleen, ettei hänellä nenän sijalla ollut mitään, ja kyyneleet vierivät hänen silmistään. Hän kääntyi heti toisaalle, sanoakseen tuolle herralle virkatakissa, että hän vaan oli tekeytynyt valtioneuvokseksi, ettei hän ollut muu, kuin lurjus ja hunsvotti, ja ettei hän ollut mikään muu kuin hänen oma nenänsä... Mutta nenää ei enää löytynytäkään; hän ennätti ajaa tiehensä, varmaankin jollekin aamutervehdykselle.

Tämä saattoi Kovalev'in epätoivoon. Hän läksi takasin ja seisattui hetkeksi pylväsrivin alle huolellisesti katsellen joka taholle, eikö sattuisi jostain nenä tulemaan. Hän muisti aivan hyvin, että sillä oli töyhtöhattu päässä, kullalla ommeltu virkatakki yllä, mutta hänen päällysnuttuaan ei hän muistanut huomanneensa, ei hänen vaunujensa väriä, ei hevosta, eikä edes sitäkään, oliko hänellä vaunujen takana lakeija, ja millaisessa puvussa. Sitä paitsi kulki vaunuja niin paljo edestakasin ja semmoisella vauhdilla, että oli vaikea erottaa niitä toisistaankin; vaikkapa hän sitten olisi merkinnytkin jonkun niistä, ei hänellä ollut mitään keinoa saada niitä seisattumaan. Päivä oli ihana ja lämmin. Nevskillä pilveillä ihmisiä; naisia kihisi, niinkuin vesipisaroita kukkasruiskun hanikasta. Poliisikamarin kohdalla aina Anitschkin'in sillalle saakka. Tuossapa tulee hänen tuttavansa hovineuvoskin, jota hän överstiksi nimitti, erittäinkin jos syrjäläisiä sattui läsnä olemaan. Tuollapa Jarjigin, sekin hänen hyvä ystävänsä, joka bostonia pelatessa aina menetti kun kahdeksan henkeä oli osaa ottamassa. Kah! toinen majuri, joka Kaukasossa assessoriksi oli tullut, viittilöipi häntä kädellään luokseen.

"Piru vieköön!" mutisi Kovalev. "Vosikka hoi! Ajappas suoraan poliisimestarille!"

Kovalev istuutui troskaan ja yhtämittaa huudahteli ajajalle: "Anna luisua!"

"Onko poliisimestari kotona?" kysyi hän, astuttuaan etehiseen.

"Ei ole, herra", vastasi ovenvartija, "vast'ikään läksi hän kotoa."

"Sepä kaunista!"

"Niin", lisäsi ovenvartija, "ei siitä paljon aikaa ole, mutta mennyhän vaan onpi; jospa olisitte hiukkasta ennen tulleet, niin olisitte ehkä tavanneet hänet kotona."

Ottamatta vaatetta kasvoiltaan, astui Kovalev takasin vosikalle ja huudahti epätoivon äänellä: "Anna mennä!"

"Minne?" sanoi vosikka.

"Suoraan eteenpäin."

"Mitenkä suoraan eteenpäin? Tässä on käännös oikeaan tahi vasempaan?"

Tuo kysymys seisotti Kovalev'in ja pakotti hänet taas ajattelemaan. Oikeastaan olisi hänen nyt pitänyt muutta mutkitta kysyä neuvoa järjestys-toimistosta, ei suinkaan sentähden, eikä sillä on suoranaista tekemistä poliisin kanssa, vaan siitä syystä, että sen toimet saattoivat olla paljoa nopeampia kuin muitten; suoraa ajattelemattomuutta olisi ollut mennä etsimään korvausta sen paikan esimiehiltä, jossa nenä näkyi palvelevan, sillä nenän omista sanoista oli helppo päättää, ett'ei sille miehelle mikään pyhää ollut ja että hän siellä voi valehdella samoin kuin hän valehteli vakuuttaessaan, ett'ei hän ollut häntä koskaan nähnytäkään.

Jopa Kovalev oli kärkeä ajamaan järjestys-toimistoon, kun hänelle johtui mieleen, että tuo lurjus, ilkiö, joka ensi kerran kohdatessa käyttäytyi niin hävyttömällä tavalla, voisi käyttää aikaa hyödykseen ja suilahtaa kaupungista — ja silloin tulisivat kaikki etsimiset turhiksi tahi kestäisivät — Jumala sen

estäköön — ehkä kokonaisen kuukauden. Vihdoin näytti ikäänkuin itse taivas olisi tullut hänelle avuksi. Hän päätti lähteä suoraan sanomalehti-toimistoon ja ajoissa ilmoittaa hänen ominaisuutensa, että kuka tahansa, joka nenän kohtaisi, heti paikalla voisi hänet hänelle toimittaa, taikka ainakin ilmaista missä nenä oleskeli. Niinpä hän nyt, tämän päätettyään, käski vosikan ajaa sanomalehti-toimistoon, koko matkan yhtä mittaa kolhien häntä nyrkillään selkään ja äännähdellen: "Pikemmin lurjus, pikemmin tolvana!"

"Voi teitä, herra!" sanoi vosikka ravistaen päätään ja lyöden ohjaksilla hevostaan, jolla oli yhtä pitkä karva kuin katurakilla. Ruoska seisattui viimein ja Kovalev juoksi hengästyneenä pieneen vastaanottohuoneeseen, jossa harmaapäinen virkamies, vanha hännystakki yllä, silmälasit silmillä, istui pöydän takana ja kynä hampaissa luki vasta tuotuja vaskitahoja. "Kuka täällä ottaa ilmoituksia vastaan", huusi Kovalev, "hyvää huomenta!"

"Terve tullut", sanoi virkamies kohottaen hetkeksi silmänsä ja laskien ne takasin vieretysten asetettuihin vaskiraharöykkiöihin.

"Minä tahdon painattaa..."

"Sallikaa, pyydän hiukan odottamaan", lausui virkamies, kirjoittaen yhdellä kädellään numeroja paperille ja muuttaen vasemman käden sormilla helmilaudassa kaksi helmeä vasemmalle. Lakeija nauhuksineen ja puvussa, josta voi päätätä hänen palvelevan jossain ylimysperheessä, seiso i kirje kädessä pöydän luona ja rupesi näyttämään omaa arvostelukykyään lausuen:

"Uskotteko, herra, ett'ei koira maksa kahdeksaa riunaa [10 kopekkaa], se on minä en siitä maksaisi kahdeksaa rossaa [1/2 kopekkaa], mutta kreivitär, Jumal'aut', rakastaa sitä — senpätähden se, joka sen löytää, saa sata ruplaa! Totta tosiaan, niin aivan kuin me tässä, ovat ihmisten maut erilaiset; jos kerran olet koirien ihailija, niin pidäkin jo jahtikoiraa tahi villuria; älä sääli viittä sataa, anna tuhat, että sitten koira todellakin olisi hyvä."

Arvoisa virkamies kuunteli tuota arvokkaalla katsannolla, samalla aikaa laskien lukua, montako kirjainta tuodussa lipussa oli. Huoneen seinä vasten seiso i kaupittelija: ämmiä ja dvornikkoja [talonvahti kaupungissa] laput kourissa. Yksi sisälsi että palvelukseen päästetään uljas kuski; toisessa — vähän käytetyt vaunut, tuodut Parisista vuonna 1814; siellä kaksi palvelusta, henkiorja, 19-vuotias pesutyöyön tottunut ja muihinkin toimiin kykenevä tyttö; käytettäväksi kelpaava troska ilman toista notkurautaa; nuori, tulinen, harmaa, 17-vuotias hevonen; Lontoosta tuotuja vereksiä nauriin ja retisan siemeniä; huvila kaikkine mukavuuksineen: kaksi pilttoota hevosia varten ja paikka, johon sopii istuttaa kaunis koivu- tahi tammi-metsä; siellä oli ilmoitus niille, jotka haluavat ostaa vanhoja saappaanpohjia, kehoituksella tulemaan huutokauppaan kello 8:sta 3:een aamua.

Huone, jossa tämä kirjava seura oli, ei suinkaan suuri ollut ja ilma siinä oli hirveän raskas; kollegi-assessori Kovalev ei kumminkaan voinut hajua tuntea, kun hänen kasvonsa peitossa olivat ja itse nenä siihen aikaan, Jumal'ties, missä lienee ollutkaan.

"Hyvä herra, sallikaa minun kysyä... minulla on erittäin tärkeä asia", sanoi hän viimein tuskastuen odotukseen.

"Het i paikalla, heti paikalla! Kaksi ruplaa neljäkymmentäkolme kopekkaa! Kohta, kohta! Rupla kuusikymmentäneljä kopekkaa", jutteli harmaasilmäinen herra, viskoen akoille ja dvornikoille vasten silmiä heidän lappunsa: "Mitä teille on tarvis?" sanoi hän viimein kääntyen Kovalev'iin.

"Minä pyydän...", sanoi Kovalev, "tapahtui hävyttömyys eli ilkityö — minä en ole saanut tähän saakka selville. Minä pyydän vaan teitä julkaisemaan, että se, joka toimittaa minulle tämän lurjuksen, saa kohtuullisen palkkion."

"Sallikaa minun kysyä, mikä on nimenne?"

"Miksikä nimeäni? En minä sitä voi ilmaista. Minulla on paljo tuttav i a. Tschehtirev, valtioneuvoksen rouva, Palageja Grigorjevna Podtotschin, staapiupseerin rouva... Annas kun saavat tietää, Jumala varjelkoon! Te voitte vaan kirjoittaa kollegi-assessori tahi vielä paremmin: mies, jolla on majurin arvo."

"No onko tuo karkulainen teidän henkiorjanne?"

"Mikä henkiorja! Eihän tuo mikään niin suuri ilkityö olisikaan! Minulla pakeni — nenä..."

"Hm! kummallinen nimi! Ja suurenko summan tuo Nenä teiltä varasti?"

"Nenä, se on... älkää te luulko... Nenä, minun oma nenäni katosi, eikä ole mitään tietoa, minne. Itse p i ru tahtoi tehdä pilaa kanssani."

"Mitenkä se katosi? Minä en voi ymmärtää!"

"En minä tiedä sanoa, mitenkä. Pääasia on, että hän nyt ajelee pitkin kaupunkia ja nimittää itseään valtioneuvokseksi. Ja siitä syystä pyydän teitä ilmoittamaan, että se, joka hänet kiinni saa, toimittakoon mitä pikemmin suoraa tietä luokseni. Todellakin, voitte itse päättää, kuinka minä voin olla ilman niin tärkeätä ruumiin osaa. Ei se ole mikään pikkuvarvas jalassa, jonka voi saappaasen piilottaa — eikä kukaan huomaa, vaikkei sitä löydykään. Minä olen joka tuorstaina valtioneuvos Tschehtirev'in luona; Podtotschin, Palageja Grigorjevna, staapi-upseerin rouva ja hänen erittäin soma tyttärensä ovat myöskin hyviä tuttaviani, ja ajatelkaa kuinka minä nyt voin... Enhän minä voi heille näyttäytyäkään."

Virkamies painui syviin ajatuksiin, niinkuin hänen rypistetyistä huulistaan voi päätellä.

"En minä voi antaa tilaa lehdessä tuommoiselle ilmoitukselle", sanoi hän viimein pitkän vaitiolon jälkeen.

"Kuinka? Mitenkä?"

"Siten — lehti voi menettää arvonsa. Jos jokainen rupeaa kirjoittamaan, että häneltä karkasi nenä, niin... Muutenkin jo kuuluu moitteita siitä, että muka painetaan hullutuksia ja perusteettomia valheita."

"No, mutta mitenkä tämä asia hullutus on! Ei tässä minusta mitään semmoista ole."

"Se näyttää vaan siltä, niinkuin ei olisi. Viime viikolla oli samallinen tapaus: Tulipa tänne eräs virkamies, samoin kuin te nyt, toi lapun, rahaa rätingin mukaan 2 r. 27 k., ja koko ilmoitus sisälsi, että oli karannut musta villakoira. Eihän siinä olisi luullut sen kummempaa olevan. Vaan tästäkö syntyi ivajuttu: villuri olikin rahaston hoitaja eräästä laitoksesta, jonka nimeä en muista."

"Enhän minä villurista ilmoitusta annakaan, vaan omasta nenästäni, siis melkein sama, kuin itsestäni."

"En, semmoista ilmoitusta en voi ottaa mitenkään vastaan."

"Mutta kun minulta todella katosi nenä!"

"Jos se katosi, niin on teidän kääntyminen lääkärin puoleen. Sanotaan, että niitä on semmoisia, jotka voivat asettaa mimmoisen nenän tahansa. Muuten minä huomaan, että te olette leikkisä mies ja teette mielellänne seurassa pilaa."

"Minä kiroan teitä, niin totta kuin Jumala on pyhä! Koska tämä niin pitkälle on mennyt, niin minä näytän teille."

"Älkää vaivatko itseänne!" jatkoi virkamies vetäen nuuskaa sieramiinsa, "tahikka, joll'ei teille siitä vaivaa ole", lisäsi hän uteliaalla liukahduksella, "niin kyllähän olisin halukas katsomaan."

Kollegi-assessori otti liinan kasvoiltaan.

"No totta toisen kerran, ihme ja kumma", lausui virkamies, "aivan tasainen paikka, ihan kuin vastapaistettu kakkara. Niin uskomattoman tasainen."

"No, rupeatteko nyt väittämään vastaan? Te näette itsekin, ett'ei saata olla sitä sanomalehdessä julkaisematta. Minä tulen teille erittäin kiitolliseksi, ja olen iloinen että tämä tapaus on saattanut minulle onnen tutustua teihin." Niinkuin tuosta näkyy päätti majuri tällä kertaa käyttää hiukan viekkauttakin.

"Helppohan tuo julaista olisi", sanoi virkamies, "mutta minä en näe teille siitä mitään hyötyä olevan. Jos tahdotte, niin antakaa semmoisen, jolla on terävä kynä, kertoa tämä, niinkuin harvinainen luonnon-ilmio ainakin, ja painattakaa se 'Pohjan Mehiläiseen' (nyt hän otti vielä kerran nuuskaa) nuorison hyödyksi (hän pyyhki nenäänsä) tahi muuten yleisön huviksi."

Kollegi-assessori vaipui täydelliseen toivottomuuteen. Hän käänsi silmänsä alas sanomalehteen, jossa oli ilmoitus näytännöistä; jopa hänen kasvonsa olivat valmiit hymyilemään, huomattuaan erään soman näyttelijättären nimen, ja hänen kätensä meni jo taskuun saadakseen tietää, oliko hänellä muassa sininen paperiraha [viisi ruplaa], sillä staapiupseerien piti Kovalevin mielestä istua nojatuolissa; mutta muisto nenästä pilasi kaikki.

Itse virkamiestäkin näkyi Kovalev'in tukala tila liikuttavan. Tahtoen huojentaa edes jonkun verran hänen tuskaansa, piti hän sopivana ilmaista osanottavaisuuttaan muutamilla sanoilla:

"Minun todellakin käy sääliksi, että teille tämmöinen onnettomuus on tapahtunut. Ettekö tahdo ottaa nuuskaa rohkaistukseksi; tämä parantaa päänsäryt ja lauhduttaa surulliset ajatukset; moneen

muuhunkin tautiin on tämä hyvää." Sen sanottuaan virkamies tarjosi Kovalev'ille nuuskarasiasta, näpsästi asetettuaan hienon naisen kuvalla koristetun kannen sen alle.

Tämä typerä teko lopetti Kovalev'in kärsivällisyyden. "Minä en ymmärrä, kuinka te tässä leikille sijaa löydätte", sanoi hän närkästyen, "ettekö näe, ett'ei minulla juuri sitä ruumiin osaa ole, jolla nuuskataan? Piru vieköön teidän nuuskanne. Minä en nyt saata katsoakaan siihen, vaikka huonon nuuskanne sijaan tarjoisitte itse Rapé-lajia."

Tämän sanottuaan läksi hän tiehensä sanomalehtitoimistosta, kovasti nyreissään ja käänsi askeleensa kaupungin viskaalin luokse.

Kovalev tuli hänen luokseen juuri kun tämä kohottaen kätensä ylös venytti itseään ja haukotellen lausui! "Kas nytpä parin tunnin nukahdus hyvää tekee!"

Eipä ollut siis vaikea nähdä, ett'ei kollegi-assessorin tulo ollut laisinkaan ajallansa. Viskaali oli kaikkien taiteitten ja käsitöitten suosija; keisarillisia velkaseteleitä hän toki piti paraina kaikista. "Kas sekös tavaraa", oli hänellä tapana sanoa, "eipä ole mitään sen mukavampaa: syödä ei se tahdo, tilaa tarvitsee vähän, taskuun mahtuu aina, putoaa — ei mene rikki."

Viskaali otti Kovalev'in hyvin kuivasti vastaan ja sanoi, ett'ei päivällisen jälkeen ollut aika tutkinnon pitämiseen; itse luonnon jo määränneen, että syötyä on hiukan nukahtaminen (tästä kollegi-assessori saattoi nähdä, ett'ei viskaalille olleet tuntemattomia muinaisten viisaitten lauseparret); ettei kunnan mieheltä nenää paikaltaan temmata.

Hän ei siis puhunut ollenkaan koristellen lauseitaan, vaan suoraan vasten silmiä, pitää huomauttaa, että Kovalev et paljoa tarvinnut suuttuakseen. Hän saattoi antaa anteeksi kaikki, mikä vaan ei koskenut häntä itseään, mutta ei mitenkään leppynyt, jos loukkaus koski hänen virkaansa tahi arvoansa. Hänen mielipiteensä oli se, että näytelmäkappaleissa voisi olla sallittu kaikki, mikä koski ober-upseerejakin, kun vaan staapi-upseerien annettiin olla rauhassa. Viskaalin odottamaton käytös saattoi hänet niin suuresti hämille, että hän päättää ravistaen, arvokkaan näköisenä, kädet hiukan hajallaan sai ainoastaan sanotuksi: "Myönnän että näin loukkaavien huomautuksienne jälkeen ei voi mitään lisätä..." ja meni tiehensä.

Hän tuli kotiin, tuskin tuntien jalkoja allaan. Oli jo hämärä. Surulliselta, hirveän rumalta näytti hänestä hänen kotinsa näitten epäonnistuneitten puuhien jälkeen. Astuttuaan etehiseen näki hän nahkasella, tahratulla sohvalla loikovan lakeijansa Ivanin, joka maaten selällään syljeskeli lakeen ja sattui jokseenkin tarkasti samaan paikkaan. Tuommainen ihmisen tyynimielisyyys saattoi hänet raivoon ja hän iski miestä hatullaan vasten kuonoa ärjästen: "Aina sinä, sika, tyhyyksiin aikaasi kulutat!"

Ivan hypähti nopeasti sijaltaan ja rupesi mitä tulisimmalla kiiruulla häärien majurin kampsuja riisumaan.

Astuttuaan huoneesen, heittäytyi majuri väsyneenä ja surullisena kiikkutuoliin. Vähän levähdettyään huudahti hän vihdoin: "Jumalani, Jumalani! Miksikä tällainen onnettomuus? Jospa olisin vaikka jalan tahi käden menettänyt, sekin olisi parempi; mutta nenätön mies itse hittohan se on; linnuksi se ei ole lintu, eikä porvariksi porvari: eihän se kelpaa muuhun kuin ottaa niskasta ja paiskata ikkunasta ulos. Jospahan se sitten sodassa tahi kaksintaistelussa olisi pois isketty, taikka olisin sen menettämiseen itse syypää; mutta kun se katosi ilman syyttä minkäänlaista, katosi aivan ilmaiseksi, tuottamatta minulle rossaakaan!... Mutta eihän se voi olla mahdollista", lisäsi hän vähän aprikoituaan, "mahdotonta, että nenä olisi kadonnut, ei, ei se ole mitenkään mahdollista. Tämä joko on ainoastaan unta tahi muuten vaan näyttää siltä; ehkäpä minä jollain tavoin join veden sijaan viinan, jolla minä parran-ajelun jälkeen voitelen leukaani. Ehkä Ivan hullu siitä ei huolinut ja minä ryyppäsin sen itse."

Tullakseen vakuutetuksi, ett'ei hän ollut juovuksissa, iski majuri itseään niin kovasti, että hänen täytyi kiljaista. Tämä kipu sai hänen uskomaan, että hän todellakin oli ja toimi valveilla. Hän lähenei varovasti peiliä ja räpsäytti ensin silmiään ajatellen, että nenä ehkä ilmestyykin äkkiä omalle paikalleen, mutta hypähti paikalla takasin, huudahtaen: "Voi tuota ilettävää näköä!"

Tuo oli todellakin selittämätöntä. Jospa olisi kadonnut nappi, hopealusikka, kello tahi muu sellainen esine — mutta... kadota, ja miksi? erittäinkin omassa kortteerissa!... Majuri Kovalev arveli, harkittuaan kaikki asianhaarat, todenmukaisimmaksi, että syypää tähän ei ollut kukaan muu, kuin staapi-upseerin rouva Podtotschin, joka tahtoi että hän ottaisi hänen tyttärensä puolisokseen. Hän tosin mielellään hakkaili tyttöä, mutia vältti viimeistä temppua. Kun rouva kerran hänelle suoraan ilmaisi, että hän oli suostuvainen antamaan tyttärensä majurille, keksi tämä kierteleviä kohteliaisuuden osoitteita lausuen, että hänen täytyi ensin palvella vielä vuotta viisi, ollakseen tarkalleen neljänkymmenen kahden vuoden vanha. Ja sentähden tuo rouva kostaakseen hänelle, varmaankin päätti rumentaa hänen kasvonsa ja sai tähän toimeen joitakuita noita-ämmiä, sillä ei millään muotoa voinut otaksua, että nenä olisi leikattu.

Eihän kukaan käynyt edes hänen luonaankaan! parturi Ivan Jakovlevits ajeli hänen partaansa keskiviikkona ja koko keskiviikon ja koko torstainkin vielä nenä oli paikallaan — sen hän muisti ja tiesi aivan varmaan; sitä paitsi olisi hän tuntenut kipua ja epäilemättä ei haava olisi kasvanut niin pian kiinni, eikä tullut aivan kakkaran näköiseksi. Hän tuumaili, manaisiko tuon rouvan laillisesti oikeuteen vai menisikö hänen luokseen ja näyttäisi hänet suusanallisesti syylliseksi. Hänen aprikoimisensa keskeytyi valon kautta, joka näkyi kaikista oven raoista ja ilmaisi, että etehisessä Ivan jo oli kynttelin sytyttänyt. Pian ilmaantui itse Ivankin, tuoden edessään kyntteliä ja valaisten sillä koko huoneen. Ensi liikunnolla näytti Kovalev aikovan temmata liinan, peittääkseen tuon paikan, jossa eilen vielä nenä oli ollut, ett'ei moinen tyhmä mies seisattuisi ällistelemään, nähtyään herrassa semmoisen kumman.

Eipä ennättänyt Ivan mennä vielä omaan soppiinsa, kun etehisessä kuului tuntematon ääni ja sanat: "Täälläkö kollegi-assessori Kovalev asuu?"

"Astukaa sisään; majuri Kovalev on täällä", sanoi Kovalev, hypäten jaloilleen ja avaten oven.

Sisään astui pulskan näköinen poliisivirkkamies, ei juuri valkeat, mutta eipä mustatkaan poskiparrat hyvin pulskeilla, sama mies, joka kertomuksen alussa seisoi Iisakin sillan päässä.

"Te olette katsoneet hyväksi kadottaa nenänne?"

"Olen kyllä."

"Se on löydetty nyt!"

"Mitä puhutte?" huudahti majuri Kovalev. Ilo sitoi hänen kielensä. Hän katsoi tutkistelevin silmin kiireestä kantapäähän edessään seisovaa tarkastajaa, jonka pulleista huulista ja ympyriäisistä poskista vapiseva kynttelin valo heijasti. "Millä tavoin?"

"Ihmeellisellä tavalla: hän saatiin kiinni melkein jo tieltä. Hän istahti vaunuihin mennäkseen Riikaan. Ja passi oli kirjoitettu aikoja sitten erään virkamiehen nimelle. Ihmeellisin kaikista on se että minäkin luulin hänet ensin herrasmieheksi. Mutta aivan kuin onneksi olivat lasisilmät muassani ja minä huomasin, että se olikin nenä. Minä, näetten, olen likinäköinen; jos te asetutte ihan minun eteeni, näen sittenkin ainoastaan, että teillä on kasvot, vaan en voi erottaa nenää, en partaa, enkä muutakaan: Anoppini, se on, vaimoni äiti, ei näe liioin mitään."

Kovalev riemuitsi. "Missä hän on? Missä? Minä juoksen heti paikalla..."

"Älkää vaivatko itseänne. Minä tiesin, että hän on teille tarpeen ja toin hänet muassani. Kummallisin seikka tässä on se, että kaikkeen on syyppää parturi Vosnesenskoi kadulta, joka nyt istuu lukon takana. Minä jo kauan aikaa sitten huomasin hänet juopoksi ja varkaaksi, ja vielä kaksi päivää sitten nyhtäsi hän eräästä puodista tusinan nappeja. Nenä itse on ihan samallinen kuin se oli ennenkin." Tämän sanottuaan tarkastaja työnsi kätensä taskuunsa ja veti sieltä esiin paperiin käärityn nenän.

"Niin, hän se on!" huudahti Kovalev, "totta tosiaan, oma nenäni! Juokaa kanssani tänään kupillinen teetä."

"Pitäisin sitä mitä suurimpana kunnianani, mutta en voi mitenkään, sillä minun täytyy pistäytyä tuonne rangaistuslaitokseen... Hirveästi ovat kaikkien ruokatavarain hinnat nousseet... Minulla on kotona elätettävänä anoppi, se on, vaimoni äiti, ja lapset; vanhimmasta on sangen suuret toiveet, erittäin viisas poika; mutta ei ole varoja minkäänlaista korkeampaa kasvatusta varten..."

Kollegi-assessori jäi tarkastajan mentyä muutamaksi minutiksi aivan hämmennyksiin ja hetken perästä tuskin sai näkö- ja tunto-aistinsa takasin, ja tähän tilaan saattoi hänet odottamaton ilo. Hän otti varovasti kadoksissa olleen nenän molempaan näppiinsä ja katseli sitä vielä kerran tarkasti.

"Totta tosiaan, sama nenä!" puhui hän. "Tuossahan vasemmalla puolella on tuo näpykkäkin, joka siihen eilen ilmaantui". Majuri milt'ei nauratanut ilosta.

Mutta maailmassa ei mikään ole pysyväistä, niinpä riemukin seuraavalla minutilla ensimmäisen jälkeen jo oli laimeampi; kolmannella se jo heikkoni koko lailla — ja viimein — huomaamatta haihtui sielun tavalliseen tyyneyteen, niinkuin saari, jonka veteen pudotettu kivi siihen muodostaa, vähitellen tasoittuu sileälle pinnalle. Kovalev rupesi tuumailemaan ja hoksasi, ett'ei asia sillä ollutkaan tehty: nenä on kyllä löydetty, mutta pitäähän se asettaa, sovittaa paikalleen.

"Mutta jos se ei pysykään siinä?"

Tämä kysymys saattoi majurin vaalenemaan.

Selittämättömän kauhun valtaamana hypähti hän pöydän ääreen ja nosti eteensä peilin, ett'ei

vahingossa asettaisi nenää väärälleen. Hänen kätensä vapisivat. Varovasti, huolellisesti asetti hän nenän entiselle paikalleen. Voi kauhua! Nenä ei pysykään kiinni!... Hän laski sen suunsa eteen, lämmitteli sitä hengityksellään ja kohotti sen taasen poskien väliselle tasaiselle paikalle; mutta nenä ei vaan juurru kiinni.

"No, no siinä, pidä kiinni, hullu!" jutteli hän nenälle, vaan tämä oli kuin puusta tehty ja putosi pöydälle mätäkähdyksellä semmoisella, että olisi luullut sitä korkkipalaseksi. Majurin naama väärystyi ikäänkuin suonen vedosta. "Mutta eiköhän se juurru kiinni?" tuumaili hän kauhusta vaaleana. Vaikka hän olisi kuinka monta kertaa asettanut sen omalle paikalleen — olivat hänen vaivansa turhat, niinkuin ennenkin.

Hän huusi Ivania ja lähetti hänet lääkäriä hakemaan, joka asui talon paraimmassa kortteerissa, ensi kerroksessa. Tämä lääkäri oli ulkomuodoltaan komea mies, hänellä oli jyhkeät, pikimustat poskiparrat, nuori, terve rouva, söi aamulliseksi tuoreita omenia ja piti suutansa tavattoman puhtaana, huuhdellen sitä joka aamu melkein kolme neljännestä tuntia ja hivuttaen hampaitaan viidenlaisilla harjasilla. Lääkäri tuli heti paikalla. Kysyttyään joko siitä oli pitkä aika kun onnettomuus tapahtui, kohotti hän majuria leuasta ja antoi hänelle keskisormellaan siihen paikkaan, jossa ennen nenä oli ollut, näppäyksen, niin että majurin täytyi temmata päänsä taaksepäin semmoisella voimalla, jotta se komahti seinään. Lääkäri sanoi, ett'ei tuo merkinnyt mitään ja neuvottuaan majuria tulemaan vähän kauemmas seinästä, käski hänen kääntää päänsä ensin oikealle ja koettaen sitä paikkaa, jossa nenä ennen oli ollut, myhähti: "hm!" ja sitten käski hänen kääntää päänsä vasemmalle ja päästi äänen "hm!" sekä lopuksi antoi keskisormellaan näppäyksen, niin että majuri Kovalev tempasi päänsä ikäänkuin hevonen, jolta tahdotaan hampaita katsoa. Tämmöisen tutkimuksen tehtyään lääkäri ravisti päätään lausuen: "Ei, ei sovi. Parempi on että jäätte nenättömäksi, sillä saattaa käydä vielä pahemmin. Sen kyllä voi liittää siihen; vaikkapa liittäisin heti paikalla; mutta minä vakuutan, että näin on paljoo parempi."

"Tämäpä hyvä! mitenkä minä nenättömäksi voin jäädä?" sanoi Kovalev. "Pahemmaksi ei asia enää voi tulla, kuin se nyt on. Tämähän on piru ties mitä! Minne voin näyttäytyä, tämmöisen irvinaaman kanssa? Minulla on ylhäisiä tuttavuuksia; tänä iltanakin minun pitää olla kahdessa talossa. Minulla on paljo ystäviä: valtioneuvoksen rouva Tschehetirev, Padtotschin, staapiupseerin rouva... vaikk'ei minulla hänelle viimeisen tekonsa tähden muuta asiaa olekaan kuin poliisin kautta... Olkaa niin hyvä", jatkoi Kovalev rukoilevalla äänellä, "eikö löydy keinoa? Asettakaa jollakin tavalla se siihen kiinni; vaikk'ei niin hyvinkään, kunhan vaan kestäisi, voinhan minä kädelläni suojella sitä vaarallisissa tiloissa. Muuten minä en tanssikaan, että jollakin varomattomalla liikkeellä voisin sitä vahingoittaa. Mitä kiitollisuuteen tulee, teidän vaivojenne tähden, voitte olla varma, että minkä minun varani myöten antavat..."

"Uskokaa", sanoi tohtori ei juuri kovalla, joll'ei vienollakaan, äänellä hyvin sävyisästi ja lempeästi, "etten minä parantele sairaita voiton tähden. Se on vasten minun tapaani ja mielipiteitäni. Totta on, että minä otan vaivoistani jotain, mutta ainoastaan sentähden, ett'en kiellollani ketään loukkaisi. Minä kyllä voin asettaa nenän paikalleen, mutta minä vakuutan kunniani kautta, joll'ette sanaani usko, että asia tulee siitä vaan pahemmaksi. Paljo parempi on, jos antautte luonnon vaikutuksen alle. Peskää useammin itseänne kylmällä vedellä, ja minä vakuutan, että te nenätönnä tulette olemaan yhtä terve, kuin jos teillä nenä olisi. Nenän neuvon minä teitä taas pahemaan sprii-astiaan tahi, vielä parempi, kaatamaan astiaan kaksi ruokalusikallista väkevää viinaa ja kuumennettua etikkaa — silloin voitte saada nenästänne melkoisen rahasumman. Minä itse ostan sen, joll'ette liian paljo siitä vaadi."

"En, en! En missään tapauksessa myy sitä!" kiljasi epätoivoissaan majuri Kovalev, "kadotkoon ennen!"

"No, suokaa anteeksi!" lausui tohtori kumartaen, "minä tahdoin olla teitte hyödyksi... Mitäpä minä sille sitte voin! Ainakin näette hyvän tahtoni." Tämän sanottuaan tohtori majesteettillisen näköisenä läksi huoneesta. Kovalev ei eroittanut edes hänen kasvojaankaan ja, syvässä tunnottomuudessa ollen, näki ainoastaan tohtorin mustan hännystakin hihoista esiinpiستävät, puhtaat ja lumivalkeat mansetit.

Seuraavana päivänä päätti hän ennen kanteen nostamista kirjoittaa staapiupseerin rouvalle, eikö tämä suostuisi oikeuteen menemättä korvaamaan hänelle hänen vahinkonsa. Kirjeen sisältö oli seuraava:

Kunnioitettava rouva
Aleksandra Grigorjevna!

En voi ymmärtää Teidän kummallista menettelyänne. Olkaa varma siitä, että tällä käytöksellänne ette mitään voita, ettekä saa minua pakoitetuksi ottamaan vaimokseni tytärtänne. Uskokaa, että juttu minun nenästänne on kokonaan selville saatu samoin kuin sekin, että asia on pääasiassa Teidän toimeenpanemanne, eikä kenenkään muun. Sen äkkinäinen eroaminen oikeasta paikastaan, sen karkaaminen ja muutteluinen ensin virkamieheksi ja viimein alkuperäiseen muotoonsa, ei ole mitään muuta kuin seurauksia Teidän ja niitten toimeenpanemasta noitumisesta, jotka harjoittelevat niitä teidän

mielestänne kunniallisia askareita. Minä puolestani pidän velvollisuutenani ilmoittaa Teille ajoissa, että jos ei mainitsemani nenä tänään vielä ole pantu omalle paikalleen, minä olen pakotettu hakemaan lain suojaa ja puolustusta.

Muuten täydellisestä kunnioituksesta Teihin on minulla kunnia olla

nöyrin palvelijanne
Platon Kovalev.

Vastaus:

Kunnioitettava herra
Platon Kusmits.

Suuresti kummastelen teidän kirjettänne. Minä lausun suoraan, ett'en odottanut Teiltä tuommoisia epäkohteliaita moitteita. Minä vakuutan, ett'en ole koskaan tuota virkamiestä, josta puhutte, kotiini vastaanottanut, en sala- enkä julki puvussa. Onhan minun luonani tosin kyllä ollut Philip Ivanovits Potanschikov. Ja vaikka hän, käytökseltään siivo ja tiedoiltaan etevä ja oppinut mies, pyysi tyttäreni kättä, en minä koskaan ole hänelle antanut pienintäkään aihetta toivoon. Te mainitsette vielä jotain nenästä. Jos sillä tarkoitatte, että minä muka antaisin Teille pitkän nenän, se on, antaisin teille muodollisen kiellon, kummastuttaa minua, että Te siitä puhutte, vaikka tiedätte että minä aina olen ollut ihan vastaista mieltä, ja jos Te vielä nytkin kositte tytärtäni laillisella tavalla, olen valmis heti paikalla Teille mieliksi tekemään, jotta se todistaisi ainiaan elävintä myötätuntoisuuttani Teihin, ja siinä toivossa jään aina valmiiksi palvelijaksenne.

Aleksandra Podtotschin.

"Ei", virkkoi Kovalev tämän kirjeen luettuaan, "hän on toden totta viaton. Ei hän voi olla syyllinen. Kirje on kirjoitettu niin, ett'ei sitä voi sillä tavoin syyllinen ja rikksellinen kirjoittaa." Kollegi-assessori oli tottunut semmoisiin asioihin, sillä hän oli ollut lähetettynä useampia kertoja Kaukasoon tutkintoa pitämään.

"Mitenkä sitten, millä ihmeen tavalla tässä on käynyt? Piru itse tämän yksin voi selittää!" sanoi hän viimein laskien kätensä alas.

Sillä välin levisi huhu tästä ihmeellisestä tapauksesta koko pääkaupunkiin ja tietysti, niinkuin tavallista, kaikellisilla lisäyksillä. Nytpä kaikkien huomio kääntyi tähän ihmeeseen; vast'ikään oli yleisö ollut kiintyneenä kokemuksiin magnetismin vaikutuksesta. Sitä paitsi kertomus tanssivista tuoleista Konjuschennoi-kadun varrella oli vielä vireänä muistissa; eipä siis ihme että pian ruvettiin kertomaan kollegi-assessori Kovalev'in nenän tarkalleen kello kolme käyskentelevän Nevskillä. Uteliaita kokoontui joka päivä joukottain. Joku tiesi kertoa, että nenä oli muka Junker'in makasiinissa — ja Junker'in eteen ilmaantui semmoinen tungos ja ahdinko, että poliisin täytyi ryhtyä asiaan. Eräs arvoisan näköinen poskiparrakas keinottelija, joka tavallisesti teaterien edessä myyskenteli kaikellaisia kuivia paistoksia, teetti varta vasten puusta mukavia, kestäviä rahia, joille kehoitti uteliaita nousemaan, vaatien tuosta ainoastaan kahdeksankymmentä kopekkaa. Eräs täysinpalvellut översti läksi tahallaan tätä varten tavallista aikaisemmin liikkeelle kotoaan ja tunkihe suurella vaivalla väkijoukon läpi; mutta suurimmaksi kummastukseksseen näki makasiinin ikkunassa nenän sijassa tavallisen villavaatteen ja kiviipiirroksen sukkaaneulovasta työstä, jota puun takaa katseli pienipartainen keikari liivit hajallaan, kuvan, joka jo oli rippunut samalla paikalla enemmän kuin kymmenen vuotta. Poiskääntyessään lausui hän harmissaan: "Kuinka rohjetaan tällaisilla tyhmyyksillä ja väärillä huhuilla hämmentää kansaa?" Sitten levisi huhu, ett'ei majuri Kovalev'in nenä kävellytkään Nevskillä, vaan Taurian puutarhassa, että hän muka jo aikaa sitten oli siellä ollut, että Hosrev-Mirfa, siellä asuessaan, oli ihmetellyt tätä luonnonleikkiä. Muutamat Kirurgian Akademian ylioppilaat läksivät sinne. Eräs ylhäinen, arvoisa rouva pyysi erityisellä kirjeellä puutarhan hoitajaa näyttämään hänen lapsilleen tätä harvinaista ilmiötä, jos mahdollista opettavaisen ja nuorisolle hyödyllisten selitysten kanssa.

Näihin juttuihin olivat erittäin mieltyneet kaikki nuo maalliset näytelmän jokapäiväiset ihailijat, joitten mielitekona on naisten aivojen sekoittaminen, sillä siihen aikaan näkyvät nämä kokonaan menettäneen puolustus-kykynsä. Suuri osa arvokkaita, yhteisen hyvän harrastajoina olivat kovasti pahoillaan. Eräs herra ei sanonut ymmärtävänsä, kuinka nykyisenä sivistyneenä aikakautena tuommoiset tyhmät valheet voivat levitä ja lausui kummastelevansa, kuinka hallitus ei käännä niihin huomiotansa. Tämä herrasmies näkyy kuuluneen niitten herrojen joukkoon, jotka tahtoisivat kietoa hallitusta kaikkiin, jokapäiväisiin riitoihin akkojensakin kanssa... mutta tässä haihtui tapausten juoksu kokonaan hämärään eikä ole tietoa siitä, kuinka sitten kävi.

III.

Tolkuttomuus vallitsee maailmassa. Välistä ei saa enää uskoa mitään. Äkkiä sama nenä, joka ajeli valtaneuvoksena ja sai aikaan semmoisen melun kaupungissa, ilmaantui, ikäänkuin ei se missään olisi ollutkaan, takasin omalle paikalleen, se on: majuri Kovalev'in molempien poskien väliin. Tämä tapahtui jo Huhtikuun 7:nä päivänä. Herättyänsä ja sattumalta vilkaistuansa peiliin näkee hän — nenän! Koettaa kädellään — totta tosiaan nenä! "No, vie sun peeveli!" huudahti Kovalev ja oli ruveta paljain jaloin "trippatkaa" tanssimaan. Ivan sen kumminkin sisään astumisellaan keskeytti. Hän käski tuoda heti paikalla itselleen pesuvettä ja, pestyään itsensä vielä kerran katsahti peiliin — nenä! Pyyhittyään itsensä tirkisti vielä kerran — nenä! "Katsoppas, Ivan, eikö nenälläni ole näpykkä", sanoi hän ajatellen samalla: "Silloinpa pula, jos Ivan sanoo: 'Ei ole näpykkää, herra, eikä itse nenääkään'." Mutta Ivan vastasi: "Ei ole, herra, minkäänlaista näpykkää; puhdas nenä on!"

"Hyvä, perhana viekөөn!" huudahti itsekseen majuri ja solkahutti sormillaan. Samassa näyttäytyi parturi Ivan Jakovlevits ovelle, peläten niinkuin kissa, jota vast'ikään on kuritettu rasvan varastamisesta.

"Sanoppas ensin, ovatko kätesi puhtaat!" huusi hänelle jo kaukaa Kovalev.

"Puhtaat ovat."

"Valehtelet!"

"Jumal'aut', puhtaat, herra."

"No, varo itseäsi."

Kovalev kävi istumaan. Ivan Jakovlevits peitti hänet liina-vaatteella ja sutasi yhdessä silmänräpäyksessä penselillään koko hänen partansa ja osan poskiakin vaahtoon, jommoista tarjotaan kauppamiesten nimipäivillä.

"Katsoppas vaan", sanoi itsekseen Ivan Jakovlevits, katsellen nenää; kumarsi pänsä sitten toiselle puolelle ja katseli sitä syrjästäpäin: "Siinä se on nyt! Kummallista totta tosiaan, kun ajattelet", jatkoi hän ja katsoa tuijotti siihen kauan aikaa. Viimein nosti hän kätensä keveästi, varovaisuudella, jommoista kukin itsekseen vaan voi kuvailla, tarttuakseen nenän päähän sormillaan. Ivan Jakovlevitsin järjestelmä oli sellainen.

"No, no, no, varo itsesi!" kiljasi Kovalev.

Ivan Jakovlevits tempasi kätensä, säikähti ja hämmästyi niin suuresti, ettei vielä koskaan ollut niin suuresti hämmästynyt. Vihdoin viimeinkin rupesi hän varovasti raappimaan leuan alustaa ja, vaikka hänen olikin aivan epämukava ja vaikea ajella partaa kiinni pitämättä siitä ruumiin osasta, jossa haisti on, sai toki, nojaamalla karkeata yläsormeaan poskeen ja alaleuan ikeniin, lopuksi, jospa vaivallakin, voitetuksi kaikki vastukset ja ajelluksi leuan.

Kun kaikki oli tehty, kiiruhti Kovalev heti paikalla pukeutumaan, otti vosikan ja ajoi suoraa tietä ravintolaan. Astuttuaan sisään huusi hän jo ovelta: "Poika, lasi schukladia!" mutta itse riensi heti peilille — onpa nenä, Hän pyörähti reippaasti toiseppäin ja iva huulilla, silmät vähän raollaan katsahti kahteen upseeriin, joista toisella oli tuskin liivinnapin suuruinen nenä. Tämän jälkeen meni hän sen osaston kansliaan, johon hän pyrki varakuvernöriksi tahi jos tuo ei onnistuisi tuomariksi. Mennessään vastaanottohuoneen läpi, katsahti hän viettä peiliin — nenä on! Sitten ajoi hän erään toisen kollegi-assessorin tahi majurin, suuren ivantekijän luokse, jonka teräviin pistosanoihiin Kovalev'illa oli tapana vastata: "Niin, no johan minä sinut tunnen, koiranleuka!" Matkalla aprikoi hän: "Joll'ei majurikaan hypähdä paikaltaan, minut nähtyään, silloin saattaa olla ihan varma siitä, että kaikki on hyvin." Eipä kollegi-assessori mitään virkkanut. "Hyvä, hyvä, perhana viekөөn!" tuumaili Kovalev. Matkalla tapasi hän rouva Podtotschin'in tyttärensä kanssa, tervehti heitä ja sai vastaukseksi huudahduksia: "Hänelle ei siis ole mitään vahinkoa tapahtunutkaan." Hän jutteli kauan heidän kanssaan, ja täytti, otettuaan esiin nuuskarasiansa, tahallaan hyvän aikaa molempia nenänsä katon-aluksia nuuskalla, mutisten itsekseen: "Täss' on teille, akat, naarakset! Tyttärestäpä en huoli kumminkaan. Paitsi jos ainoastaan 'par amour', miks'ei!"

Ja siitä saakka majuri Kovalev käyskenteli, ikäänkuin ei mitään olisi tapahtunutkaan, Nevskillä, teatereissa ja kaikkialla. Ja nenäkin, aivan kuin ei se missään olisi ollutkaan, törötti hänen kasvoillaan, ja mahdotonta oli huomata, että sen syrjät edes olisivat irti olleet. Sen jälkeen nähtiin majuri Kovalev aina olevan hyvällä tuulella, naurahtelevan, seuraavan kaikkia kauniita naisia ja seisattuvan kerran

erään Gostinnoi dvor'in makasiinin eteenkin sekä ostavan jonkun ritarinauhan, vaikk'ei ole tietoa siitä, mitä varten, sillä hän itse ei mihinkään ritarikunnan luokkaan kuulunut.

Tämmöinen tapaus oli avaran keisarikuntamme pohjoisessa pääkaupungissa! Nytpä kumminkin sitä kokonaisuudessaan katsellessamme, huomaamme, että siinä on paljo valhetta. Puhumattakaan siitä, että ihmeellistä, yliluonnollista oli tuo nenän irtaantuminen ja ilmaantuminen eri paikoissa valtioneuvoksen muodossa — oli Kovalev'in, vaikka kuinka päätänsä vaivasi, mahdoton ymmärtää, miks'ei sanomalehtiin saa painattaa ilmoitusta nenästä. Minä en tätä sano siinä tarkoituksessa, että minusta tuntuisi kalliilta suorittaa, mitä ilmoitus tulisi maksamaan. Se on lorua vaan, sillä minä en kuulu omanvoitonpyytäjien joukkoon; mutta eihän se ole sopivata, ei ole hyvä, eihän se käy laatuun! Ja taasen: mitenkä nenä voisi ilmaantua paistettuun leipään, ja mitenkä itse Ivan Jakovlevits... en totta tosiaan tuota ymmärrä, en laisinkaan! Mutta ihmeellisintä, mahdottominta käsittää on se, kuinka kirjailijat saattavat valita aiheiksi kirjoituksilleen mokomia. Myönnän, että tuo on kokonaan mahdotonta, tämä on todellakin... ei, ei, minä en ymmärrä ollenkaan! Ensiksi, ei mitään hyötyä isänmaalle; toiseksi... eipä siitä toiseksikaan ole mitään hyötyä. Suoraan sanoen, minä en tiedä, mitä tämä...

Mutta kuitenkin tuossa kaikessa, vaikkapa tosin joskus voikin suilahtaa yhtä, ja toista, ja kolmatta, saattaapa... no, ja missä sitten ei ole epäjohteenmukaisuutta? Mutta kuitenkin, kun tarkoin ajattelee, tässä kaikessa on sentään jotain. Sanottakoon mitä tahansa, kummallisiakin tapauksia on maailmassa — harvoin, mutta onpa kumminkin.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK NENÄ ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual

work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a

physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.

- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™’s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive

Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.